СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXX. Число 272. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 22. падолиста, 1922.

VOL. XXX. No. 272. Jersey City, N. J., Wednesday, November 22, 1922. THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

ВІДКРИТТЄ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КОНГРЕСУ.

ВАШИНҐТОН, 20. падолиста. — Нині отворено надзвичайне засіданне конгресу, скликане президентом Гардінгом для розглянення законопроекта про допомогу американському торговельному мореплавству.

Перше засіданне було дуже мляве, ба навіть сумне. На салі нарад не зявилися ті сенатори та конгресмени, що втратили мандати підчас послідних виборів, а котрі ще мають право засідати на сьому засіданню. Наради почалися від заприсяганя нових членів палат, себто тих, що при послідних виборах були вибрані на місце умерших або уступивших членів. Ci нові члени будуть затупниками лишень до кінця сесії.

Перед конгресом появилася відразу довга низка проектів. Межи ними є цілий ряд законів про жовнірський бонус; один проект лучить бонус з податком від алькоголічних напитків. Є також проект про заборону вивозу американського вугля за границі краю.

ПОДОРОЖНІНЄ СРЕДСТВ ПОЖИВИ

ВАШИНҐТОН, 20. падолиста. — Бюро робітничої статистики при департаменті (міністерстві) рільництва оголосило свої розрахунки про пересічні ціни на средства поживи в 51 головних містах Злучених Держав.

Рахунки відносяться до місяця, що кінчиться дня 15. жовтня. Виходить з них, що за сей місяць средства поживи подорожіли пересічно о 2 процент. Ні в одному з більших міст не можна було доглянути подешевління.

КОНЕЦЬ ПРОЦЕСУ ЗА ЗНУЩАННЄ МОРЯКІВ

АНАПОЛИС, Меріленд, 20. падолиста. — Процеси проти фальтових офіцирів за знущанне над підлеглими собі моряками, що велися в місцевій військовій академії вже три цілі тижні, покінчилися нині процесом проти офіцира Франсиза В. Лоренца, що мав знущатися над моряком Венделом Б. Аленом з Оклагоми.

Суд уже дійшов до вироку, але щé його не оголосив, бо на основі військової процедури він має перед оголошенням вироку подати його до затвердження вищої військової власти.

ПРОСЯТЬ ГАРДИНГА О ПОМІЧ ДЛЯ АЙРИСЬКОЇ АРЕШТАНТКИ

ВАШИНҐТОН, 20. падолиста. — Сюди прихав Петро Мексвині, брат Терениа Мексвині, що свого часу помер наслідком голодівки в англійській вязниці, щоби просити президента Гардінга о інтервенцію на користь своєї сестри Марії Мексвині, що тепер сидить та голодує в айрискій тюрмі, посаджена там тимчасовим айриським урядом.

ПОЛЬЩА ПІДЛИЗУЄТЬСЯ АМЕРИЦІ

ВАШИНҐТОН, 20. падолиста. — Польский представник до Злучених Держав має завтра причепити генералови Першингови дві відзнаки, признаки йому польського урядом.

НОВИЙ ЗЕМЛЕТРУС В ЧІЛЄ

САНТІЯГО, Чіле, 20. падолиста. — Якраз в хвилі коли чілійський президент Алесандрі оглядав руїни міста Валенар, далося чути ще одно підземне потрясенє, від котрого позазнювалися останки домів, стоячі руїною від попередних потрясень.

Лікарські відділи добули в сьому місті 395 тіл жертв. Міністерство рільництва обчисляє, що в окрузі трясення землі 20 процент (коло одної пятої части) всього збору пропаде безкорисно.

Американський амбасадор в Сантіяго дістав від Американського Червоного Хреста суму 10,000 долярів на ратунок жертвам трясення.

З БУДІВЕЛЬНОГО СТРАЙКУ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 20. падолиста. — Страйк мулярів з мулярської юнії проти нанимання до будівельної роботи неюнійних робітників, що почався на цілім ряді будівель кілька днів тому назад, тревае далі.

МОРСЬКА КАТАСТРОФА

КАЛІКСІКО, Каліфорнія, 20. падолиста. — В Каліфорнійськім Заливі, не далеко від гирла ріки Колорада, затонув вчора рано пароход „Топольобампо", при чому 70 людий втратило житте.

Причиною катастрофи був великий водний вал, яких 20 стіп високий, котрий вдарив всею силою від гирла ріки на корабель та піднав його в гору так, що корабель розломився на двоє. Катастрофа скоїлася так скоро, що пасажирам не було часу ратуватися. Лишень дуже невеличке їх число вспіло дістатися на ратункові лоди. Разом досі врятовано всего 24 пасажирів, в тім числі 9 жінок та 6 дітий. Взагалі діти та жінки случайно переважали серед пасажирів, і тому треба приписати велику втрату в людях.

Врятовані висіли на беріг коло мексиканського міста Ля Бомба, де живе всего 15 людий, а котриж кождий є державним урядником. Вони не мали більше поживи, як конче потрібно для них. Розбиті пасажири, напів голі, голодні, сиділи цілий день серед страшної піскової бурі, ждучи на їду та одежу.

НАРАДИ ЗЕЛІЗНИЧИХ ЮНІЙ.

ВАШИНҐТОН, 20. падолиста. — Нині почалися тут великі наради головних урядників 16 великих зелізничих юній.

Наради відносять в першій мірі до минувших виборів та до політичної ситуації, зміненої наслідком виборів, як також до дальшої акції юній для охороненя робітничих юній перед можливими зачіпками декотрих ворожих їм сенаторів та урядників.

СТЕЙТ ЛУІЗІЯНА ХОЧЕ ПОЧИНАТИ БОРОТЬБУ ПРОТИ КУ-КЛУКС-КЛЕНА.

ВАШИНҐТОН. 20. падолиста. — Губернатор стейту Луізіяни приїхав нині до Вашинґтону, щоби відбути з президентом Гардінгом конференцію про небезпечне положенне в сім стейті, яке вивязалося наслідком оживленої діяльности потайної організації Ку-Клукс-Клена.

Губернатор Паркер має також говорити з президентом про те, якими способами побарювати сю організацію. Поки що він заперечує, будьтоби він старався о поміч федеральних властий в тій справі, хоч не перечить, що остаточно ся власть буде потрібна.

Губернатор має при собі довший меморіял про зріст сеї потайної організації та думає предложити його президентови, показуючи йому також, яких злочинних вчинків допустилася вона послідними часами.

ПРЕТЕНСІЇ АМЕРИКАНЦЯ ДО ЛІТАКА БЕЗ МАШИНИ.

Чарлс Арлінґтон, американський винахочник зі Спрингфілда, в стейті Огайо, заявляє, що він уже удосконалив пляни побудованя літака без машини, який потрафив би летіти неозначений час.

Він каже, що він уже робив літаки після своїх попередних плянів і міг на них удержуватися на воздусі понад 16 минут. Він ручить, що на новім моделі потрафить літати так довго, поки не схоче висісти.

ФРАНЦУЗ ПРОТИ ОКУПАЦІЇ НІМЕЧЧИНИ.

Французький посол Льонґетвиук Карла Марса, обіздяючий тепер Злучені Державы, мав минувшої суботи відчит на одним банкеті в Ню Йорку та зявився підчас нього проти політики Франції нищити Німеччину. Він говорив остро проти окупації німецьких територій аліянтськими військами.

ПАНІ ФЕЛТОН ТАКИ ДОМАГАЄТЬСЯ МІСЦЯ В КОНГРЕСІ.

ВАШИНҐТОН, 20. падолиста. — Пані В. Г. Фелтон, котру свого часу губернатор стейту Джорджії іменував членкинею сенату, поки нарід не вибере сенатора на місце помершого Вотсона, приїхала до столиці домагатися свого місця в сенаті, котре для неї мабути пропасти, бо її наступника вибрано, заким вона могла засісти хоч на одному засіданню.

Справу буде мусіти рішити наперед президент сенату, котрим є віцепрезидент Злучених Держав, Кулідж. Такого питання президент сенату ніколи не розвязував, і тому всі зацікавлені, тим, як воно буде полагоджене.

ПРОСЯТЬ О ДОПУЩЕННЄ ВІРМЕН.

Вірменські організації в Злучених Державах вислали до департаменту праці просьбу о допущенне сюди понад 3-процентове право про імміграцію 200 Вірмен, що приїхали сюди втікаючи перед Турками зі Смирни та других місцевостий Передної Азії.

ЩО СВІТ ВИНЕН АМЕРИЦІ.

При кінци серпня 1922 р., після французької газети „Інтрансіґіан" довги других держав Америці представлялись так:

Армения	163,744,000	франків
Бельгія	5,142,180,000	„
Куба	92,880,000	„
Австрія	314,640,000	„
Чехо-Словачина	1,236,220,000	„
Естонія	193,036,000	„
Фінляндія	111,528,000	„
Франція	45,250,872,000	„
Анг.-ія	56,062,344,000	„
Греція	184,500,000	„
Угорщина	22,656,000	„
Італія	22,038,168,000	„
Латвія	69,300,000	„
Либерія	176,000	„
Литва	68,750,000	„
Никарагва	2,040,000	„
Польща	1,830,576,000	„
Румунія	496,944,000	„
Росія	2,731,440,000	„
Сербія	701,292,000	„
Разом	138,269,412,000	франків

КЛОПОТИ АМЕРИКИ З ГОРІВКОЮ НА ЧУЖИХ КОРАБЛЯХ.

ВАШИНҐТОН, 20. падолиста. — Найвисший Суд Злучених Держав назначив день 20. січня 1923. року на термен переслухання в справі недавного рішення висшого федерального суду, забороняючого чужим кораблям возити алькоголічні напитки в три-милевім обрубі.

ВІДОЗВА ПОСЛА БРАЙТЕРА.

Відозву проти виборів у Східній Галичині видав посол міста Львова Ернест Брайтер п. з. „До Обиватель-Полякув Всходней Галіси". У сій прегарній відозві взиває посол Брайтера усіх щиро, демократично і справедливо думаючих Поляків, найпачеж своїх однодумців, щоби здержалися від голосованя. Свою відозву посол Брайтер кінчить так: „Хто думає і відчуває правдиво і щиро по польськи, хто розуміє, яке може бути одиноко можливе становище Поляка у Східній Галичині, який находиться в значній меншости, хто хоче для польської суспільности Східної Галичини кращої і яснійшої долі й будучности, той не піде до виборчої урни в імя того ідеалу, який нам присвічує: Східна Галичина тільки для живучого в ній населенія, рівноправних: Українців, Поляків і Жидів, Незалежна вільна Галицька Республика — вільна Швайцарія Сходу!"

ЧИСЛО КОНИЙ ПОБІЛЬШИЛОСЯ В КАНАДІ.

Торонто — Відчас коли число коней в Канаді побільшилось ся в протягу 7 літ, то в Онтеріо їх число зменшило ся. В цілій Канаді, на основі федеральної статистики, минувшого року було 3,813,000 коней тоді як 1914 р. було лише 2,947,000. В провінції Онтеріо перед восьми роками було 904,000 коней а мин. року було лише 694,000. Число коней збільшилося в західних провінціях — Манітобі, Саскачевані і Альберті. В Саскачевані число їх майже подвоїлось.

Се значить, що хоч число автомобілів незвичайно зросло то все таки вони не можуть заступити місця коней.

КОМІТЕТ ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ В БОГОРОДЧАНАХ.

В днях 11. жовтня відбулися в Богородчанах сходини місцевої громади української, на яких вибрано „тимчасовий повітовий комітет опіки над інвалідами, в якого склад ввійшли о. А. Рудницький, інші. Є Кордасевичева і ріесент. Петро Жуківський канд. адв. Андрія Шумило і студ. Захар Підлуський. Комітет поклав собі завданням збірку жертв на допомогу інвалідам визвольної війни і приєднування членів для Кооперативи Інвалідів у Львові.

НОВИЙ ГРЕЦЬКИЙ КАБІНЕТ УСТУПИВ

АТЕНИ, столиця Греції, 20. падолиста. — Новий грецький міністерський кабінет, котрий утворено по уступленню короля Константина, під проводом премієра Кродікаса, тепер уступив.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

з інформаціями в українській мові з додатком других цікавих відомостий

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилайте разом з грішми на адресу нашої книгарні:

„SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВІДКРИТТЄ БЛИЗКОСХІДНОЇ МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛОЗАННІ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 20. падолиста. — Нині отворено тут близкосхідну мирову конференцію представників аліянтів і Турків.

Конференцію отворив др. Р. Гааб, віцепрезидент швайцарської республіки, котрий висловив надію, що мир буде заключений перед сьогорічним Різдвом.

Ціла перша сесія була явна, але публики на неї не допущено і тривала вона дуже коротко.

В конференції беруть участь представники: Великої Британії, Франції, Італії, Греції, Туреччини, Румунії, Югославії і Японії.

Виголошено кілька промов. Представник уряду турецьких націоналістів, Ісмет паша заявив, що Турки підписали перемирє з аліянтами в 1918 році на основі 14 точок президента Вилсона, одначе мира на тих засадах не основано і не заключено. Аліянти понехали Вилсоновi засади і тому Турки мусіли зачати визвольну боротьбу, яка недавно увінчалась значним успіхом.

Дальший хід нарад конференції буде покритий тайнами, за якими сюди прибуло 200 кореспондентів заграничних газет.

ОТВОРЕННЄ АНГЛІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

ЛОНДОН, 20. падолиста. — Нині отворено новий англійський парлямент. Головою (спікером) вибрано Джана Генрі Вайтлі.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПИШЕ ДЛЯ НЮЙОРКСЬКОГО ТАЙМСА

ЛОНДОН, 20. падолиста. — Бувший британський премієр Давид Лойд Джордж написав довгу статтю про англійські вибори для нюйоркського Таймса. Вона буде вислана каблем і поміщена в середу 22. падолиста с. р.

СЕСТРА МЕК СВІНІЯ ГОЛОДУЄ ДАЛІ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 20. падолиста. — Сестра помершого наслідком голодівки посадника Теренса МекСвіні, Мері, голодує вже довший час в тутешній вязниці в Макнтджой. Тепер вона вже дуже ослабла на силах, одначе ірляндська влада не гадає її випустити на волю.

Ій на поміч прийшла її сестра Анна, котра остає на дворі під мурами вязниці і теж голодує.

Ірляндська влада увязнила Марію МекСвіні яко агітаторку за повстанцями.

ПЕРШІ ВИСЛІДИ ПОЛЬСЬКИХ ВИБОРІВ

У ГАЛИЧИНІ ЗАМОРДОВАНО ЩЕ ДВОХ ХРУНІВ.

БЕРЛІН, 9. падолиста. (Вл. кор. „Свободи"). — Офіціяльні висліди виборів, що відбулись дня 5. листопада до польського сойму, досі ще не зістали опубіковані, проте на тричверти висліди вже вияснились.

Після цих приватних обрахунків, націоналістичний правий блок (вшехполяки) дістав 114 мандатів, умірковані праві партії не дістали ані одного місця, а ліві партії разом з блоком національних меншостий здобули 142 мандати. Самий блок національних меншостий, до якого належали також волинські та холмські Українці, здобув вже 68 посольських місць, у тім числі пройшло 20 Українців, 21 Жидів, 17 Німців і 10 Білорусинів. Навіть у Варшаві блок здобув 2 мандати. Остаточний вислід виборів має принести блокови ще до 20 мандатів.

Вшехполяки, які сподівались здобути найменьші половину посольських місць, свого не осягнули. Вони вступлять до сойму як найдужча партія, але їм усетаки не вистачить сил, щоб створити якунебудь більшість і взяти уряд у свої руки. Партія Вітоса (людовці) займає по вшехполяках друге місце по скількости здобутих мандатів. Блок національних меншостий, коли він не розпадеться, буде, таким чином, тою рівновагою, від якої залежати-ме праця нового сойму.

Вибори в цілій Польщі пройшли спокійно. У виборах брало участь пересічно 80%, а подекуди й 90% усіх виборців.

У Східній Галичині натомісць вибори викликали в багато місцевостях кровасі сутички. Українська людність масово ухилилась од участи у виборах. Військо і поліція мали в день виборів багато діла, але, не зважаючи на це, на провінції замордовано ще двох українських хрунів, які під охороною польських багнетів кандидували до сойму. Про імена замордованих і про місце подій подрабиць ще немає.

ВИСЛІД ПОЛЬСЬКИХ ВИБОРІВ

ВАРШАВА, столиця Польщі, 20. падолиста. — Нині оголошено урядовий зсіт про вислід виборів до польського „сейму" і „сенату". Сей вислід такий:

„Сейм": правиця (вшехполяки) 170; „тугутовці" 49; соціялісти 41; народова робітнича партія 18; група кс. Оконя 4; людовці Стапінського 3; „селянська партія" „малополькі" 5; комуністи 2; блок національних меншостий 89.

„Сенат": правиця (вшехполяки) 52; умірковані людовці 14; радикальні людовці 9; соціялісти 7; народова робітнича група 2; блок національних меншостий 21; ріжні 6.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три цента.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерзи Сітті і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

Se nonkq ыmry адреси плятяться !0 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н Союза 1888 Montgomery.

Во сповіщення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НАРОДНИЙ ПОДАТОК.

І знова нова політична Організація серед американських Українців прозвана „Обєднанне Укр. Орг. в Америці". Організація котру виведено на денне світло ухвалою Конгресу — що відбувсь у Філаделфії, Па., в днях 26-го і 27-го жовтня с. р. — мов те хлопя, що спаслось перед смертию серед бурі-гурагану, так повне сил і надій пускаєсь в народ серед так критичної моментальної хвилі. Організація, котру зродила собі на лік-спасенне жорстока доля і крівава година наших рідних в старому краю, котру збудив до життя — не на гнилу колоду, але на активне тіло — відгомін поновного народного порахунку з ворогом Ляхом.

Наученний і знеохочений несовісною і нерозумною господаркою попередних політичних організацій, український загал в Америці збуджений і захоплений до живої участи в сьому народньому повстанню і боротьбі наших братів в Галичині, своїми делегатами ріжного стану і звання на Конгресі сказав своє еслово, покликав до життя Обєднанне, вложив на него обовязок піти в той зневірений народ, загріти його знова до спільної громадянської праці та складання добровільного народного податку на визвольну боротьбу галицької України.

Конгрес зробив що міг і що треба було зробити. Надав принятим статутом Обєднанню напрям його роботи, звязав його тісно з тими всіма Організаціями, котрі входять в його склад, та розказав делегатам приготовляти свої громади до співучасти в сьому народному ділі і складання народного податку. Податок — се.страшне слово, від котрого не один з нас покидав рідні сторони — сам собою навіває кождого з нас, з кого примусово його стягали, якимсь невдоволенням і огірченнєм. І зовсім оправданим являєсь се невдоволенне, бо тоді податок стягали з нас солено не на українську справу ані не на визвольну українську боротьбу, але противно: нашим податком утримували тюрми-криміналн, котрими нас вязнили, зневажали і не числились з нашими домаганнями.

Та взявши під розвагу:

а. Що добровільний народний податок наложив на себе сам американсько-український загал на Конгресі на визвольну боротьбу рідного краю;

б. Що добровільним народним податком всі майже поневолені народи в великій мірі причинялись до успішного покінчення їх визвольних змагань;

в. Що американська Україна знає і вірить в те, що вона однинока може і повинна найбільше і найскорше своєю постійною матеріяльною підмогою брати участь в народнім порахунку з своїми ворогами;

г. Що инше добровільним народним податком можна буде почислити і переконатись, хто за визвольною боротьбою галицької України, а кому байдуже про се:

Тоді то слово податок не примусом і наріканнєм, але вдоволенням і прихильністю приймесь в українськім загалі в Америці. Щоби дати спромогу кождому з нас, хто лише почуває себе правдивим Українцем, малою але постійною жертвою причинитись до здобуття независимости галицької України, Конгрес проголосив добровільний народний податок яко однокий спосіб на розвязку сего великого і важного нашого обовязку.

Треба виразно зазначити, що делегати на Конгресі здавали собі ясно справу з тих трудностий серед яких прийдеться Екзекутиві Обеднання зацеплювати в народі ідею загального народного податку. Та се був одинокий вихід і його приняв весь загал делегатів з одушевленнем.

Успіх в оподаткованню зорганізованого українського загалу в Америці буде залежати в великій мірі від справности і старанної праці Екзекутиви Обеднання при сливчати і попертю всіх тих Організацій з їх органами, з котрих Оеднание повстало, а при помочи котрих Екзекутива Обеднання задумує збирати податок з їх членів.

Справа представляєсь труднійшою з незорганізованими, котрих треба шукати, скликати та загрівати їх до складання народного податку. Тут власне треба найбільше часу і посвяти від Екзекутиви, щоби вміла не лише вишукати ті сотки тисячів незорганізованих, про котрих не знає жадна організація, але щоби захопила їх до спільної громадянської праці, та зобовязала їх до складання добровільного народного податку.

Податок згідно з ухвалою Конгресу має бути збираний від січня 1923 року. До того часу треба підготовити народ, розіслати йому все що потрібне до збирання податку, та збирати і заряджувати ним згідно з ухвалами Конгресу, щоби опісля не повторилась знова сумна історія, та щоб народ опять не попав в зневіру і огірченне пятнуючи все і всюда Екзекутиву Обеднання за змарнований народний гріш.

Податок о скільки уже відомо назначено по 25 центів на місяць, з виїмком професійних людий, котрі мають в якийсь спосіб порозумітись, та наложити на себе податок в кождім разі більший як 25 центів.

Екзекутива Обеднання приготовляє всякі друки і відозви, друкує статут за котрими прошу звертатись на подану адресу Обеднання:

OBIEDNANIE, 963 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

Взиваєсь делегатів Конгресу, щоби вони в своїх місцевостях в тій справі скликували збори, обговорювали справу народного податку, та давали про все знати до Обеднання.

Обеднание Укр. Орг. в Америці.

РОЗМОВА З Д-РОМ К. ЛЕВИЦЬКИМ

Розмова з міністром закордонних справ Галицької Держави, д-ром К. Левицьким, про українські справи в теперішню пору.

(Спеціальна кореспонденція „Свободи").

Давати які небудь пояснення дотично особи галицького міністра закордонних справ є властиво не лише злишним, але навіть певного рода обидою для сього мужа, з якого особою як найтісніше звязана історія нашого національного розвитку від богатьох десятків літ і якого імя знає в Галичині кожда мала дитина. Доказ одначе американської України, особливо молодша генерація, з природи річи затратили вже по части звязок з краєм, людська память є взагалі доволі коротка а особливо від часу останньої европейської революції часописі так багато мірност винесених випадково на верх революційною филею величають найвизначнійшими людьми, що живуть на світі,— є по нашій думці все таки доцільним, сказати кілька слів про його минуле й його заслуги.

З життя д-ра Костя Левицького.

Др. Кость Левицький уродився дня 18. листопада 1859 р. в Тисьмениці коло Станіславова, як син українського священника, відбув гімназійні науки в Станіславові а університеські на правничих факультетах у Львові і Відні. В р. 1890 він отворив у Львові власну адвокатську канцелярію. Протягом рр. 1883—1907 був він діяльним членом головного виділу Тов. „Просвіта", писав розправи з области права і економії для народу і став почесним членом Товариства. В тім самім часі заснував він і видавав через 10 раків українську „Правничу Часопись" і видав **„Нїмецько-український правничий Словарь"**. Наукове Тов. ім. Шевченка у Львові іменувало його тоді своїм дійсним членом. В 1884 р. заснував др. Кость Левицький разом з другими діячами українське політичне товариство „Народна Рада" у Львові і був першим його секретарем. Пізнійше став він заступником голови „Народного Комітету", начальної управи народно-трудової партії а вкінці головою свого Комітету, яку то гідність повнив аж до 1919.

В р. 1898 засновано з його ініціятиви і при його активній співучасти „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові як осередок організації українських кооперативів і він став його начальним директором. В р. 1907 вибраний послом до парляменту у Відні був він головою Українського Парляментарного Клюбу від 1909 аж 1916. В р. 1908 вибрано його послом до галицького сойму у Львові, де він також був головою українського клюбу. В часі війни був він головою „Головної Української Ради" у Львові (1914) а відтак президентом „Загальної Української Ради" у Відні (1915—1917).

В часі розпаду Австрії в листопаді 1918 покликала його Українська Національна Рада у Львові на президента першого Державного Секретаріяту Західно-Української Республики. В р. 1919 був він головою комісії реформи виборчої в „Українській Національній Раді" в Станіславові.

Коли в серпні 1920 р. президент др. Евген Петрушевич заснував у Відні Галицький Уряд, він покликав Д-ра Костя Левицького на пост міністра преси і пропаганди а в місяці січні 1921 р. іменував його міністром закордонних справ. В рр. 1920—1921 бере др. Кость Левицький участь у всіх важніших конференціях, де порушувано долю Східної Галичини. І так у вересні 1920 р. проводить він делегації Гал. Уряду в часі мирових переговорів в Ризі. Відтак в падолисті 1920 р. бере він участь в делегації Галицького Уряду до Союза Народів в Женеві — а у вересні 1921 р. йде другий раз до Союза Народів до Женеви як голова галицької делегації. Обі сі поїздки увінчалися, як відомо, гарним успіхом. В характері шефа Уряду для закордонних справ відбуває др. Кость Левицький почавши від листопада 1921 р. більшу політично-дипльоматичну подорож до Парижа і Лондону, де відбуває цілий ряд політичних конференцій а покликавши чинників дотичних держав з ними приліщення корисного вирішення галицької справи. При тій нагоді провірює він також діяльність наших закордонних представництв та на місци подає нашим місіям відповідні інструкції.

Др. Кость Левицький являється сьогодня,—від коли президент **Юлїян Романчук**, теперішнє восимдесятьлітний старець, усунувся ізза віку від політичного життя — сеніонором галицьких політиків.

„Ціта-Гоф" — резиденція Галицького Уряду.

Пан міністер приймяє кореспондента „Свободи" у своїм привітнім сальоні на історичнім „Ціта-Гофі" (величавий будинок при Маріязільферштрассе) де від р. 1920 резидує Галицький Уряд а який сьогодня став символом нашої твердої, непохитної волі до виборення власної державности. Поміж своїх 63 років др. К. Левицький являється усосібленнем молодечої енергії і сили а його рівний, звучний голос, яким він відповідає на ставлені питання, діляє дивно підбадьорюючо на співбесідника.

Великі Держави Антанти і Галицька Справа.

Вирішенне державно-правного становища Східної Галичини, — зачав пан міністер—відволікаєтьсся задовго. (1919—1922). Головні держави Антанти впровадживши у Східній Галичині тимчасово військову окупацію Польщі, прирекли рівночасно своєю постановою з дня 25. червня 1919 р. вирішити східно-галицьку справу згідно з волею населення, але до сього часу ані самі її не вирішили, ані не передали иншому міжнародньому тілу до вирішення. Наслідком отсього занедбання головних держав Антанти вийшла самоволя польської окупації супроти українського населення Східної Галичини та безправне присвоєванне компетенції державної адмінистрації на сій території з боку Польщі. Становище головних держав Антанти в справі Східної Галичини є таке: **Франція перепинює вирішенне справи Східної Галичини**, бо вона намагаєтьсь злучити сю територію з Польщею, чи то у формі автономії чи федерації, щоби тим способом скріпити Польщу, як свого одинокого союзника проти Росії й Німеччини. В останнім часі стараєтьсся Польща приспішити вирішенне справи Східної Галичини, вважаючи теперішний момент як корсиний для її аспірацій з причини конфлікту Англії в грецько-турецькій війні. Також експльоатація галицької нафти через французькі підприємства грає неостанню ролю для Франції у вирішенні сеї справи.

Більше обективне є становище Англії, котрої правительство заступає думку, що Східна Галичина як заселена в значній переважаючій більшости через українське населенне та по засадам національної справедливости не належиться Польщі. До сього приступає дальший аргумент англійської політики, що неоправдане приключенне української Галичини до Польщі мусить викликати там ірредентy українського населення, як також міжнародний конфлікт між Росією а Польщею, що загрожує мир в Европі. У всякім разі Англія обстоює думку, що Східна Галичина належить до проблемів Східної а не Середущої Европи.

Італія яка до недавна стояла на другім плані при вирішуванню міжнародних питань, реклямує тепер свій голос як рівнорядний член Коаліції та з огляду на свій державний престіж і економічні інтереси **добачує в незалежній Галицькій Державі конечний поміст на Схід**, щоби тим чином добути там сферу своїх впливів.

Японія як безпосередно незаінтересована в тій справі, піддержує визвольні змагання українського населення та йде з думкою Англії зглядно Італії

Польща у своїй імперіялістичній експансиї на Схід обстоює своє домагане до Східної Галичини та жирується перед великими державами. Антанти як також державами прилеглими балтійськими як защитник Середущої Европи перед небезпекою большевизму і грози війни як також взагалі супроти поширення Росії на Захід. Всякі заходи Польщі щоби для своєї політики приєднати так звану **малу Антанту** а з окрема Югославією і Чехословаччиною, недопровадили до пожаданого успіху так, що аспірації Польщі до Східної Галичини піддержує **лише Румунія** за ціну, що Польща буде піддержувати аспірації Румунії до Бесарабії і **північної Буковини.**

Становище українського населення.

Українське автохтонне населенне як значно переважаюча більшість сего краю є рішучо однодушно противне всякому прилучванню Східної Галичини до Польщі, бо уважає її своїм відвічним ворогом та знає добре, що всякий звязок з Польщею загрожує його національному і економічному істнованню. **Тому Українці Східної Галичини домагаються одноднушно як найскоршого усуненння польської окупації й вінанння Східної Галичиий незалежною державою вільних народів.**

Вибори до польського сойму і автономія.

До недавно розписаних через Польщу виборів до польського сойму у Варшаві на території Східної Галичини відноситься український нарід зовсім відпорно і ніхто з Українців Східної Галичини не возьме участи у виборах, причім належить замітити, що правительства Англії і Італії внесли свої застереження проти розписання польських виборів у Східній Галичині. Так само супроти плянованого накинення через польське правительство у Варшаві автономії для Східної Галичини, займає нарід Східної Галичини і його правительство за кордоном однодушне становище, що **Польща** як тимчасовий окупант **не має права надавати Східній Галичині ніякої державної організації** та що тільки головні держави Антанти є управнені вирішити державне становище Сх. Галичини та обовязані здійснити дане приречення, **що се наступить згідно з волею населення.** А українське населенне як значно переважаюча більшість стоїть непохитно при своїм визвольним домаганню незалежної Галицької Держави.

Роля американських Українців.

У визвольній боротьбі українського народу Східної Галичини відіграли американські Українці досі величезну ролю. З одного боку вони піддержали змагання Галицького Уряду в політичнім напрямі, висилаючи делегації до своїх правительств та домагаючися, часто з успіхом, інтервенції в галицькій справі а з другого через матеріяльну поміч взагалі уможливили Галицькому Урядови його політично-дипльоматичну акцію. Своїм поведенням наші **американські земляки доказали, що вони вповні свідомі свого великого історичної місії** і будучі поколінням колись з подивом згадувати муть їх величезні заслуги при будованню Української Держави.

З окрема заслуге на згадку роля Канади на Союзі Народів. Сього року канадійська делегація в Женеві вже другий раз поставила на Союзі Народів формальне внесенне в справі Східної Галичини. Вона була до сього парляментарно легітимована, позяяк вже минулого року порушила ту саму квестію, мотивуючи свій крок бажанням українських горожан Канади, що взяли визначну участь в здубованню канадійської держави. Сего року було труднійше порушувати знова сю справу, позяяк була нова канадійська делегація і треба було на ново узасадніювати повторенне внесення. **Міністер Фільдінг** аргументував, що коли минулого року була причина порушувати галицьке питанне, то тепер заходить ще більша потреба сього з огляду на **невиносиме положенне в краю** яке, як сказав **Лойд Джордж, загрожує миров зі цілої Европи.** Фільдінг поставив притім на рівні представництво Східної Галичини і Польщі. **Канадійській делегації належиться подяка,** що вона в так складній ситуації, не уважаючи на сильну польську контрагітацію, піднесла знова сю справу з так гарним успіхом. Сей крок був очевидно наслідком інтервенції делегації українських організацій Канади у премієра Кінга.

Позична Національної Оборони в Канаді.

Мінулого року українські організації в Злучених Державах дали пожичку у висоті понад сто тисяч долярів, яка уможливила Галицькому Урядови від осени минулого року вести роботу так у Відні як і у всіх представництвах закордоном і **давати поміч краєви. Тепер прийшла черга на розписанне Пожички Національної Оборони в Канаді.** По довших приготованнях, в яких визначну ролю відіграв наш представник в Канаді, **проф. Іван Боберський,** наші делегати за порозумінненм і згодою місцевих українських організацій розписали сю пожичку, щоби Галицькому Урядови дати змогу видержати в отсім часі, коли наша справа доходить до вирішення. **Не підлягає сумніву, що ся пожичка подібно як в Злучених Державах увінчається як найкращим успіхом.**

В боротьбі здобудемо ми право своє.

Визвольна боротьба порушила вже цілу нашу суспільність. Український нарід Східної Галичини перший з цілої великої української нації підняв таку могутню боротьбу за свою державу. **Він показав, що має не лише національну але і державну свідомість.** Дятлого політика Галицького Уряду за кордоном **є правдивою народньою політикою,** бо нарід говорить сам в краю а Уряд за кордоном при кождім своїм кроці може покликатися на його волю.

Якраз в четверті роковини нашого державного життя, в перших днях листопада відбудуться на Галицькій Землі безправно накинені вибори до польського сойму в Варшаві. При сій нагоді наш нарід покаже свою волю великим державам Антанти, які мають вирішувати галицьку справу і дасть всім до зрозуміння, **що наша дорога не до Варшави але до своєї питомої держави.**

Серед загального хаосу, що панує тепер в цілій Європі, ми не бачимо ще кінця наших змагань і нам доведеться побороювати ще не одну перешкоду, **але в нашій справедливій боротьбі ми мусимо нарешті здобути своє право.**

Розмова скінчилася. З обличчем, на якім малюється легка нетерпеливість, входить до кабінету секційний шеф **проф. Микетей** з цілим пліком актів і я мушу уступити, щоби не спиняти довше важної черговой роботи. Відходжу однак з вдоволенністю за цінні інформації і пояснення, які нашим землякам за Океаном подадуть нові охоти до дальшої праці. При тій нагоді думаю, що висловлю гадку всіх американських Українців, коли Пану Міністрови Левицькому з нагоди його 63 дня уродин побажаю, **щоби він ще довгі літа, вже на власній вольній землі, міг в здоровлю працювати для добра свого народу.**

Відень, в жовтні, 1922.

Володислав Біберович.

З ПОЛЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО БОЮ.

„ДІЛО" І ПРОЦЕС ФЕДАКА. — СПАЛЕННЄ ПОЛЬСЬКОЇ ФАНИ В БЕРЛІНІ.

Нема сумніву, що завішенне „Діла" стоїть у безпосереднім звязку з процесом Федака. Польська преса ширить про цей процес неправдивї й баламутні звістки. „Діло" було одиноким органом, з якого українське суспільнтво, а разом з ним і цілий світ могли довідуватись, що в дійсности діється на процесі. А що процес випадає дуже некорисно для польської окупаційної влади, бо „обжалованні" та їх оборонці не стільки дбають про те, щоб добитись оправдуючого вироку для Федака і його товаришів, скільки про те, щоб добитись МОРАЛЬНОГО ОСУДУ для польської окупаційної влади, причім досягають великих успіхів у цім напрямі, — то легко зрозуміти, з якою жагучою ненавистю Ляхи дивились на це одиноке джерело правди.

Зпочатку допомір друкарський страйк. Крім того, допомагала цензура, яка не лишала місця живого в звітах „Діла" з процесу. Але друкарський страйк скінчився, а цензура всетаки не могла всього викреслювати. Конець кінцем Дамоклів меч, що постійно висів над „Ділом", таки впав на його безборонну голову і перетяв тонесенькy нитку його життя.

Щоб світ так таки нічого не довідався про той ганебний для польської влади процес, ляхи вдалися ще до одного способу. Хоч і дуже не хотілось, а до судової салі всетаки доволось допустити українського стенографа, який записував слово за словом усе, що говорилося на процесі. Хоч і посадили того стенографа на таке місце, з якого дуже трудно все почути, а проте він всетаки записував. Отож щоб і цей стенографічний звіт не побачив світу, поліція арештувала стенографа Левицького і забрала в нього всі стенограми з розправи!

Будемо, зрештою, сподіватися, що на місце закритого „Діла" скоро вийде яканебудь нова щоденна часопись. Не допустить край до того, щоби вражі ляхи наглухо защипили йому рот!

* * *

День 5. листопаду, день незаконних польських виборів у Східній Галичині, ознаменовано в Берліні голосною студентською манифестацією перед будинком тутешнього польського посольства.

О півдні українські студенти в кількости понад 100 душ зібрались перед польським посольством на Курфірстенштрассе. Виступило кількох промовців, які в українській та німецькій мові виголосили палкі протести як проти насильств польської окупаційної влади в Східній Галичині взагалі, так і проти примусових виборів до польського „сейму" й „сенату", які в той день мали відбутися в Галичині під багнетами війска та жандармерії.

Один студент-промовець опеціяльно оповів про ті нечувані насильства й знущання, яких зазнають українські вязні від польських катів.

Від українських прапорів, гурту студентів і луна від промов привабили до місця демонстрації силу німецької публики. Із роздаваних летючок і німецьких промов публика довідувалась, у чім тут річ, і зі свого боку не скупилась на вигуки обурення та призирства на адресу „брудних Ляхів" („die schmutzigen Polakken").

Посольство заалярмувало поліцію, яка негайно прибула на місце. Побачивши, однак, що відбувається мирна манифестація, вона заняла пасивне становище, а поодинокі поліцяни з великим зацікавленнем читали українські летючки.

Спалився прапор з польським державним гербом, студенти мирно розійшлися, співаючи „Ще не вмерла" і „Не пора".

Треба підкреслити, що українські студенти в Берліні походять переважно з Придніпрянщини; студентів-Галичан є тут не більше яких 20 душ. Не зважаючи на це, демонтрація була рішена і переведена з незвичайною однодушністю. Це показує, як щиро наше студентство не тільки на словах, але й на ділі стоїть на засаді соборности України й спільности інтересів цілого українського народу.

Як зачуваємо, такі самі демонстрації, як у Берліні, відбулись також у Відні та Празі.

Берлін, 7. листопаду.

Радянин.

ПІДПИРАЙМО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВІ!

Жертви належить слати на:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВІ.

(ДОПОВНЕННЯ ДО ПЕРШОГО СПИСУ)

1) З громади Микіс Ракс, Па. переслано 70.00

Зложили: о. Александер Пінк 10.00; о. Александер Пристай і Семен Костельний по 5.00; Андрій Гальчак 7.50; І. Кіналь 1.00

2) З громади Н. С. Пітсбург, Па., переслано 50.00

Зложили: Василь Онишкін, 5.00; Терентій Іваніцький 4.00; о. Іван Жук 1.00.

3) З громади Бруклин, Н. Й. переслано 210.60

Зложили: Укр. Церков Союзів св. Духа 20.00; Тов. ім. Богдана Хмельницького, о. Володимир Логовий і Теодор Карплюк по 10.00; Роман Кузьма і Семен Шиш по 5.50; Іван Кравчук, Михайло Завируха, Андр. Палащук, Василь Гоцик, Данило Канас, Петро Свідзінський, Юрій Яринський, Николай Пухаль, Іван Балко (Андрея), Антін Лешко, Стефан Фігловичі, Дмитро Тихий, Ів. Дидина, Ст. Тижник і Ксеня Клинко по 5.00; Василь Тижник 3.00; по 2.00: Анастазія Затонська, Марія Мирусин, Михайло Бундзяк, Григорій Бардак, Стефан Бемко, Анна Поворозник, Марія Ковальська, Марія Батючок, Томко Бодак, Николай Братишин, Вас. Палащук, Михайло Баглай, Гр. Сидор, Іван Коптюх, Іван Завадовський; по 1.50: Теофіль Стегінський, Василь Шеремета; по 1.00: Володимир Яськевич, Василь Шимко, Гринь Троць, Володимир Курило, Вас. Сайв, Матвій. Шишгальський, Олексов Оприско, Смеен Прихідко, Дм. Кмита, Антін Волох, Николай Котик, Теодор Вашинин, Григ. Зайр, Лука Кісь, Николай Коцаньский, Володимир Балаєвич, Іван Чабаранин, Григорій Дмитришин, Йосиф Герман, Гр. Андрусів, Емілія Біленька, Дм. Білик, Петро Майницький, Петро Сорока, Марія Сорока; по 50 цент.: Іван Боган, Михайло Бильский.

ДОВБУШ.

Гей чи чули люде добрі, перед ким, то звірі стинуть,
А за ким то молодиці,а за ким дівчата гинуть,
То наш Довбуш, наша слава, то капітан на Підгіррі,
Красний, красний як царевич, двадцять років і чотирі.

Хлопців тисяч йому служить, — поклонися перед ним кралє!
На той топір його ясний клали Німці много стали,
А на тії порошниці були Угри злота много,
А той ремінь більше вартий, як у двоє царства твого.

Ясна нічка в Чорногорі, місяць світить, місяць мріє,
А капітан ходить сумно, чогось серце в грудях мліє:
Ні топірчик вже не пестить, ні-кресак не обзирає,
Ходить, ходить по долині, клонить голов так думає.

„Гей капітан, ти наш пане, не ялося сумувати!
Я співак є на Підгіррі, не розкажеш заспівати?
Я умію пісень много, а йпот рафлю затужити;
Капітане чи не кажеш? Може хлопців побудити?"

Онде хлопців тисяч двісті полягали по убочі...
Гей якіж то буйні, жваві, а які в них бистрі очі!
Бо води вони не пили, хіба кров та буйні вина:
Хліб їх білий не годує, лиш жуброва солонина.

А капітан став над ними, рве пістоля, зводить скали;
Грим!! а хлопців тисяч двісті, на ногах вже поставали:
„Що розкажеш, пан капітан? Чи палити, чи рубати,
Чи якому королеві кажеш голов з вязів зняти?"

„Вража голов не пропаде, заким руська не застила,
Але красна, красна Дзвінка, на вечірки запросила.
Ви підете враз зі мною". — „Як розкажеш, і до грани!
Ти капітан в Чорногорі, а ми твої капітане".

Ясна нічка в Чорногорі, світить місяць з звіздочками;
З легінями тисяч двісті, квапить Довбуш облазами.
А сова десь затужила, що аж серце в грудях мліє —
В Чорногорі нічка ясна, місяць світить, місяць мріє.

„Капітане, заверчися! Птаха нужду нам ворожит".
„Хто то каже?"—крикнув Довбуш,—Головою най наложит!"
Тай хухопив за пістоля: „Осьде стою, пане брате,
Ще раз кажу: заверчися! Осьде груди — може стріляти".

Так казав Іваничик любчик. Ви не чули про Івана?
Ей, легінь то був хороший, перший після капітана;
А капітан його любить, ліпше май ніж топір з стали.
Як поглянув на Івана, білі руки йому вняли.

„Добрий вечір, красна Дзвінко, отвори пусти до хати!
Сімсот хлопців є зо мною, а вже час би вечеряти.
Ми принесли срібла, злота, ми принесли меду много...
Будем їсти, будем пити, отвори нам лиш, небого".

„В мене дверці тисові, не злодіям до розлому!"
„Що ти кажеш, гей гадюко?!"—кликнув Довбуш гірше грому
Тай хухопив за одвірки: як олому усе крушить,
Двері грімли серед хати — аж малій тут в уха глушить.

Ей набоюж ти зрадливий ей набою голосненький!
З капітана кровця злеться, впав капітан молоденький.
Впав, конає на муравї, кров кипяча трави росить,
А капітан кличе хлопців, тай конає, тай їх просить:

„Як я, брата, вже загину, зложіть мене на топори,
Несіть мене, де найкраще, несіть мене в сині гори,
Там де люде не заходять, там де пташки не співають,
Там мене ви поховайте, про мій гріб нехай не знають".

В Чорногорі сонце сходить, Чорногора в світлі тоне,
А в скалі там десь глибоко, там сова десь плаче, стоне.
Але Довбуш-ні не чує, бо в могилі вже не чути,
Ані пісню Довбушеву, ні-лоярі слезя нути.

Осип Федькович.

ЗИМА ПІД БОКОМ І СВЯТА ЗБЛИЖАЮТЬСЯ.

Як кождий тут в Америці, так і наша родина в краю мусить вже в найбільшім часі заосмотрится у все потрібне на сизу і свята.

БОСАКА СТЕЙТОНІЙ БАНК

поручує свое посередництво і услуги нашим людям в Америці і Канаді. Именно:

ГРОШІ ДО КРАЮ
висилає найскорше і під повною гарантією в марках і на бажанне в американських долярах.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ
продає на найлішші і найскорші кораблі.

КРЕВНИХ З КРАЮ
споваджує безпечно і дешево та вирабляє всі до сповадження потрібні документа.

КРАСОВІ СПРАВИ
як контракти продажі-купна, справи грунтові, процесові, спадкові і т. п. переводить умілo і ретельно.

ГРОШІ НА ДЕПОЗИТ
приймає на вкладкову книжочку і платить 3 процент.

Звертайтеся з кождою справо, а будете вдоволені.

BOSAK STATE BANK
Scranton, Pa.

Урядові годинники: В тижні від 8 рано до 3 вечір, в суботу до 9. вечір.

ХАЙ ЖИВЕ ПАТРІОТИЗМ!

(Надіслана стаття).

Інтернаціональна дурійка переминає. Із довгої хороби встає світ, обновлюється. Природні кличі беруть усюди верх над штучними, наркотичними гаслами, які несли смерть усій дотеперішній культурі. Сохопилося людство, коли заглянуло у ту пропасть, над яку привели його „вселюдські" мантії.

Природні дучники — родина, рід, традиція, нація — набирають нової сили в обновленій суспільности.

Страшний образ східної Европи отверезив розумних людий. Панування пролетаріяту показалося, у повнім світлі тиранією омбітних авантурників і над черною і над всіми слоями народу. Людське шумовиння добулося на верхи і скалямутило еще більше і так мутні російські води. Большевицькі недотепи боялися найбільше розумних людий і длятого вигубили майже до коріння усю російську інтелігенцію. Погасили світло і в без того темній державі. Вишкробали увесь моток у народі, що і досі того мізку не мав за богато.

З півлюдий створили бездушну робучу масу, яка перестала думати, а рада тільки, що животіє.

•

Той гін на дно здержала середна кляса, яка є у кождій нації хребтом, серцем і мізком. Вона дає народови силу, життя і розум. Великі богачі і нужда-рі суть болякми на державнім тілі. Ідеальна держава мусить прямувати так само до винищення мілїонерів як і пролетарів. Богач і нуждар мають це спільне між собою, що їм обом байдужий патріотизм. Вони оба подібні до тих бурлаків, що міняють своє місце перебування після примхи та по ніякого не привязують иншого значіння, крім личної вигоди.

Одна тільки середна кляса кляса зростає з інтересами свого краю і народу так тісно, що бачить виключно свою долю і будучність в тісних рамах своєї власної держави.

Нещасте для людського поступу було це, що досі середна кляса не була зорганізована. Вона була поділена на два ворожі табори, з котрих один був підніжком і слугою капіталістів, а другий так само рабом пролетаріяту. Середна кляса створила своїм генієм мілїярдерські трости для ужитку богатих, а революцію і комунізм для нуждарів. Одно з друге є раком, який точить людське суспільність. Оба творива приносять це саме для середної кляси, а саме тиранію, будь із верхів, будь із споду. А що цілий поступ людства живий тільки людьми середного стану, проте найважніше, щоби вони захували для себе цілковиту свободу. Свободу має той, хто має силу.

Гіркий досвід навчив наконець великої правди, а власне що середна кляса не сміє ітти розбіжні обози, а насупротив, що мусить злучитися тісно в оден табор, не тільки для оборони власних інтересів, але в імя загального поступу і для добра свого народу і держави.

Наконечною метою цього руху є не диктатура черни зні диктатура капіталу, а такі реформи, які унеможливлять надмірне накопичення капіталу з одного боку, а з другого дадуть кождому спроможність добитися щасливого життя.

Той рух є нині по цілім цивілізованім світі, а проявився з особливою силою в Італії, під імеием „фашістів", а пославним часом у Баварії, в Німеччині.

Щоби зрозуміти докладно цю нову суспільну струю, подаємо отгут 10 заповідий, які заложили ті новочасні німецькі націоналісти.

Провідником тої обединаної середної кляси є столяр Адольф Гітлер, молодий 34-літний чоловік, незвичайно розумний та енергійний.

Ті десять заповідий звучать так:

1. Мусимо добути сильний національний уряд із достаточною силою для піддержання свого авторітету.

2. Мусимо Німеччина мусить бути вільною на внутр і на вні.

3. Заповідаємо безпощадну борбу проти Большевізму, проти соціялізму марксівського і проти всіх протинаціональних середників.

4. Мусимо очистити Німеччину з хабарників, з жидівських визискувачів, з користолюбів своїх і чужих, які сусть живу кров із німецького народа і не дають перевести діля відбудови.

5. Честь німецького народа жадає, щоби сповнити зобовязання через програну війну — в міру правдивої можливости. Ті зобовязання не сміють загрозити економічній системі Німеччини і перешкодити, щоб вона дійшла до повної сили.

6. **Ми створимо „Фонд національної свободи", до якого кождий мущина і женщина мусять жертвувати щоденно дві години праці, аж поки Німеччина не визволиться цілком.**

7. Добре порозуміння з Франціею.

8. Мусимо покинути всяку гадку за німету, про яку думають деякі націоналістичні німецькі круги.

9. Противимося усьому силою проти відлучення Баварії від Німеччини.

10. Мусимо знести великі монополі і капіталістичні картелі і трости, які використують народ і придушують всякі спроби людий із малим капіталом.

•

За цим рухом стоїть доси уоружена армія добровольців, яка має 200.000 людий, споміж котрих 20,000 становлять чільні військові відділи „штурмовців". Ця нова течія росте із стихійною силою кождого дня. Навіть соціялісти і комуністи приступають до нової партії гисячами.

Движення є націоналістичне і антисеміцьке.

Знатоки віщують, що це є партія, яка захопить владу у недалекій будучности.

•

Як воно і не вийде, треба нам навчитися від Гітлера і його послідовників, що до свободи доходиться жертвами. Можуть вони щодня жертвувати для волі дві години роботи, можемо і ми розмірkувати, що варта для нас визволення Галичини і України.

Не жібракоки кидаємо милостиню, а купуємо для себе і свого роду найбільше добро.

Хиба підлий раб, хиба темний нейольник не уміє зважити цінн життя, кориви і мук, які перенесть наш нарід у борбі за волю.

Тепер покажеться, хто патріот, хто чоловік, а хто не варта і людського імени.

Від нашої помочі залежна удача цілого діла. На наші жертви ждуть брої, щоби купити зброю до борби. Вони не жахаються посвяти життя, а ми чи пожалуємо гроший?!

Від народного податку тепер відкажеться хиба недолодок, хиба такий, що годиться бути підніжком Ляхів.

У кого є серце, кому дорога народна честь, хто понад усе любить свободу, той покаже це тепер ділом. Наша ціла еміграція мусить доказати, що не відродилася від своїх братів, які з безприкладною відвагою та завзяттям піднялися до нерівного бою.

Покажім, що ми гідні назватися українськими патріотами!

(с)

У ВОЛИНСЬКІЙ ТИХІЙ СТОРОНІ...

У волинській тихій стороні,
в церкві кобза висить на стіні;
сотню літ вже висить сумно,
мов не кобза, але трумно:
мов не кобза, але трумна,
де спочили давні пісні.

Стародавній запорожський лад
дав тим давнім пісням дивний
[склад
і дала їм силу слова
голосна Дніпрова мова;
дивувась тим пісням Цариград.

А коли озвалися як грім,
то й Варшава дивувалась їм.
Жовті Вади стали в крови
від кріваві їх мови,
що нагнала много жаху всім.

Бож і сила в тих пісень була
Все з завзяттем лицарів росла,
поки з славою могила
їх собою не прикрила,
поки кобза в церкву не зайшла.

Нема того, хтоб з грудей своїх
кобзі сили ділити міг,
той сили, що несла на море,
той сили, що борола горе
що з ярма визволювала всіх.

У волинській тихій стороні
в церкві кобза висить на стіні;
сотню літ вже висить сумно,
мов не кобза, але трумно:
встанъте з трумна, давні пісні!

Василь Шурат.

Заховайте сю наліпку

Для вартісних дарунків

СПИТАЙТЕ СВОГО ГРОСЕРНИКА ЗА

MAGNOLIA

STAR MILK

УЖИВАЙТЕ ЙОГО. ЛЕ ТІЛЬКИ МОЛОКО І ЦУКОР ПОТРІБНІ.

Наліпки принесуть вам вартісні дарунки до вашої хати.

НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЯ.

„Заховувати наліпки виплачується"

Заховайте сю наліпку

Для вартісних дарунків

НА УКРАЇНУ

WHITE STAR LINE
З Ню Йорку до Саутемптон
Majestic . . . . Nov.25, Dec. 16, Jan.6 (найбільший в світі кораблі)
Olympic . . . Dec. 2, Dec. 30, Jan. 20
Homeric . . . . . Dec. 9
Скорі получення до Балтійських портів.

AMERICAN LINE
З Ню Йорку до Плимавт, Шербург і Гамбург
*Manchuria . . . . . Nov. 30
*Mongolia . . . . . Dec. 11
Minnekahda (3rd class) . . . . Dec. 21
*Гарні, нові третої кляси кабіни. Получення до Балтійських портів.

RED STAR LINE
З Ню Йорку до Плимавт, Шербург і Антверп.
Zeeland Nov. 25 Lapland Dec. 9
Finland Dec. 2 Kroonland Dec. 23
Gothland (3rd class) . . . . . Dec. 16
Лише до Антверпу.

Добрий харч. Осібні кабіни. У мірковані ціни для Ваших приятелів приїжджаючих до Америки. По інформації вдайтесь до місцевих агентів або до:

PASSENGER DEPARTMENT
No 1 Broadway, New York

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВАСИЛЬ БІЛИНСЬКИЙ.

ТЮРЕМНІ СПОГАДИ.

(ДЕНІКІНЩИНА).

(1)

Вирвавшись з кровопійчих більшевицьких кігтів, затримався я якийсь час в Полтаві! Наглий наскік сильної денікінської патрулі, що очистив місто, не зумів утримати нової влади, і опять комуністи стали на кілька день тут панами. Два дні вівся завзятий бій з обох сторін, аж накінець перемогли добровольці цебто денікінці. Червоні тікали в найбільшій паніці. Постепенно віддалявся в сторону Київа тріскіт машинових крісів і гук роагулявшихся гармат. Це гоиили за втікаючими на захід більшевиками. Замверше в часі боїв місто, помало почало оживати. Найшвидче заройлося по улицях від всяких „істінно русских". Гарно одягнені денікінські офіцири з „патріотичними" дамами, становили головну частину „своєї" уличної публики. „Істінно" русскі ликували, що прийшов Денікін, месія „єдиної неделімої России". Жиди стогнали від козацьких погромів по жидівських домах. В перших днях денікінської окупації дуже часто можна було побачити уличні самосуди козаків над жидами. Убивали на улиці без нійкого допиту. Мала це бути пімста за чеку. Росправа гідна справдішних азіятів. Вина була взаїмна, бо більшевицька чрезвичайка була кривава, але й козацькі погроми були не кращі.

Українці заховувалися вижидаюче. Знаючи денікінський дух з комуністичних газет я пригадуючи собі мистецький хист комуністів в брехні, вірили й невірили в зло Денікіяди на Великій Україні. На фоні незвісности в цій справі тодішне українське громадянство міста Полтави поділялося було на два табори: Перший з них, покликуючись на розвій українського культурно-національного руху в останьому часі, вповнив, що Денікін і його прибічники, навчені революційним досвідом останніх подій, при-

вильно оцінять силу і вагу українського руху, будуть з ним рахуватися і підуть йому на зустріч, погоджуючи його зі своїми федеративними ідеями, які в той час голосили, а населенне ще вірило. Другий табор, складений зі скептиків і тих, що знали денікінську власть з власного досвіду на Кубані, дивдили, що поєднанне Денікіна з українським рухом — це ілюзія, бо з ним суне на Вкраїну найчорнійша реакція, гірша за царську тим, що з огляднною думкою пімсти за розвал російської імперії, в Україні, на гадку местників, були головними винуватцями. А тому табор дедзаледіть вже накликував ціле українське громадянство до організації і відпорної боротьби з новими нападниками. Найблищі дні стверділи слушність цього другого табору. Та воно й не могло бути инакше.

Царський гШенерал Денікін, зібравши на Дону і Кубані останки офіцирства і російських монархістів з бувшої царської армії, задумав був повернути колесо історії в зад і привернути стан речей дореволюції. Пиранний матеріяльно, незнавши тодішніх фактичних обставин на Вел. Україні, Англією, зуборений нею і підпомаганий її грошима, одурівши Донців і Кубанців з Терцями, та уздбровіши кавказських горців, пустився він відбудовувати „Велікую, єдіную, мягучую Росію", сам не уявляючи собі докладно, якто вона повинна виглядати. Кличі його і програма були латаниною дійсности з задуманим, до того латанною нуждениою, незручною, з позаякої аж надто добре просвічували жадночі зуби московського лицемірства. І так зайнявши Лівобережже, почали денікінці, цебто добровольці пояснити, що під „єдіною неделімою" треба розуміти тільки підлеглість держави, повязаної федеративними нитками, перед-

яких всі народи знайдуть беспечне собі місце. А тому вони, денікінці, є ефедерацийниками. Не люблять тільки самостійників, які хотять цілковитого відірвання поодиноких народів від царської імперії. Так само і в справі соціяльній старалися добровольці замазувати трудящим очи. В дійсности з позаможної їхньої стрічки визирало одно, а саме: Як тільки візьмуть Москву і утвердяться при владі, заведуть чорну російську реакцію. Отвертійші з них не крилися з тим і наперед вже грозили всім инакше думаючим. Скоро за словами прийшли діла.

Почалися вони з малого, а дійшли накінець до заборони уживати слів „Україиець" „Український". Вже впершу днях окупації скрізь повівя чорносотенний, яровий українству, вітер. Говорено про якихсь малоросів, їх вважано за корінних мешканців, інтереси яких малиб лежати в найшвидчій відбудові дореволюційної царської Росії. Правда, офіціяльно не говорилося тоді про відбудову „царської" Росії, фігурувало тоді слово „демократичний", але поняття це набирало такої розтяжимости, що прекрасно містило в собі як конституційну так реакційну навіть монархію. Ловля скривлених більшевиків і боротьба на фронті, не дозволяла поки що вищій адміністрації з самого початку явно вороже виступити против українства. Дрібні одначе репресії почалися вже зразу. І так на другий тиждень по зайняттю Полтави, появився на стінах міста приказ міського комендата, не-гайно познимати вивіски писані ні на „Галіцийском языке". В приказі мотивувалося це тим, що „здесь не Галія", а „исконно русская земля", на якій повинно уживатися тільки „русского языка". Річ в тому, що українські кооперативи ще за більшевиків виставили були вивіски на вкраїнській мові. Це зараз таки кольнуло в очи нових наїздників — і в наслідок зявився приказ знятн їх. За тим приказом поспішалися поліції ищі. Ревідовано а потім закрито полтавську Просвіту яко „останнє" гніздо мазепинців, поконфіскованo багато книжок з українських книгарень, заборонено навіть продавати „Шестирядку" історію України Грушевського, не дано дозволу на українську пресу, всі народні школи Лівобережжа, що зреволюційного часу вели навчанне на скрайській мові, опять перетворено в російські, гостро заказавши вчити в них української мови, середні українські державні школи перетворено в російські, а приватним не давано прав прилюдности, роблено труси по домах значнійших українських культурних діччів — словом все пішло як за памятних часів царської Росії.

Правда, репресії ці йшли не зразу, а постепенно зростаючи з кожним днем. Сильнійшими ставали вони з успіхами на фронті, а слабшали з невдачами. Вже по місяці денікінського господарювання на Вел. Україні, особливо по занятю ним Правобережжа всім стало ясно, що завзятої боротьби як з червоними, тут не минути і що московська душа однаковя в відношенню до вкраїнської чи з крайної лівиці, чи з правиці. Тому, починаючи вже в кінці серпня а початку вересня у краївське громадянство як по містах так й по селах швидко й міцно організувалося до культурної боротьби з новими нападниками. Боротьба ця вилялася по селах в селянській повстання, а по містах велася під прапором рідної культури. По губерніяльних містах, як Київ, Полтава, Харків, Катеринослав і ин. закладуються в той час спецільні товариства, „Українська Культура", що підпомагані матеріяльно українськими кооперативами ведуть інтенсивну культурну працю. В першу чергу дбають вони про у-країнські школи, отвираючи нові і не даючи загинути старим, друкують українські книжки, підтримують істнуючі Просвіти, хлопочуть про дозвіл на відкрите нових, влаштовують лекції по українознавству і т. д. Все це добувалося з великим трудом, бо при ворохіях українству діялі. Баччуи, що без грошіа не можливо є культурна праця, беруться в той час Українці до енергічного кооперативного життя. Поширюють в той час свою роботу такі українські кооперативи як „Дніпросоюз", „сільський господар", „Українбанк", а часть зиску віддають в роспорядження товариств „Української Культури". В російських кооперативах стараються тоді Українці захопити власть в свої руки і обернути часть матеріяльних їхніх фондів на українські цілі. Тому численно виростає в членів російських кооператив і на загальних зборах стараються репрезентувати свої резолюції. І так харківський союзбанк, установа російська, примушена була своїми членами-Українцями асигнувати на українські культурні справи 300,000 рублів, значну як на ті часи суму. Подібно справа вийшла і в деяких катеринославських установах. В Полтаві виборено навіть якимось чудом дозвіл на щоденну газетку „Рідне Слово", яка виходила всього 2 місяці, після чого її закрито. На загал кажучи, то денікінські репресії викликали тільки міцний оборонний вірпух всього українського життя, в результаті чого булаб пена капітуляція Денікіна і вільність у-країнського життя в майбутньому.

(Дальше буде).

ТІЛЬКИ $5.98 H. & R. PREMIER РЕВОЛЬВЕР. — ТІЛЬКИ $5.98.

Тут Ваша нагода дістати славний H. & R. Премієра револьвер по фабрічній ціні. Ми продаємо їх до 15-го грудня по дешевій ціні, за $5.98. Не зваедайте сю подивлюну дешевість. Вони варта три рази більше.

Револьвер „H. & R. Premier" є знаний по цілому світу і є уважаний за найлішій. Побовений з найлішої сталі, стріляє шість разів за одним наладованием і є 38 калібровий. Потрібно 38 каліброві S. & W. довгі кулі, які продаються всюди в Злучених Державах, а також можна дістати їх і в нас. Коли замовите один з сих славних револьверів, ми можемо впевнити Вас, що не будете жалувати. Вони всі гарантовані, а коли Ви недовдоволені, ми зверемо з охотою Ваші гроші. Коли замовляєте сей револьвер, вишліть чи хочете сталевий чи нікльований і пришліть 35 цнт. маркамі, або сріблом нікльовите пересилки враз з Вашим іменем і адресою. Тих $5.98 заплатите при відборі револьвера. Не зволікайте! Пишіть сейчас.

WESTERN ARMS CO., Dept. K-130, 2136 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

ФАРМИ!

ДО ФАРМЕРІВ!

Пошукую фарми, невелікої, з малим або добрим домом, недалеко міського, не дальше 100 миль від Нью Порку, з стаком або без. Голосність до: **John Kozytko, 316 E. 5th Street, New York City.** 71-72

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ закладається о Melin, N. J. Вже 70 фамілій мешкають там. Компанія побудувала для них доми, після їх власного вибору, о поверх 100 фамілій дешево. Місце о тім, що компанія побудує ім доми на весні. Тепер є найвідповіднійший час забрати собі добре місце під будову. Школа, церква, штори на місці. 45 мінут їзди з Нью Порку. Льохи копають від 200—350 долярів. Вода, газ, електрика на місці. Пишіть до: 70-78

P. HRYHORAK, Melin, N. J.

ДОПИСИ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Український „тег-дей".

Українці, Українки! Наша тісниця вітчина, Східна Галичина, від початку великої війни аж до тепер зазнала і зазнає тільки лиха, що жадей другій країні у світі. Знищена огнем, полита кровю, засіяна білими кістками наших братів і сестер. Виснажили із неї усьо добро, витолочили живу кров, живу закопати хотять!

На українських гробах лакомо лишню осаджуються... щоби і сліду не було, що усьо то, що найзнатнійші українські народ.. Замість трунви зготовили „гравономію".

А хто їх трійла не приймає, хто живий у ляцьку домовину дягати не хоче, того у тюрму. Тисячі найлучших людий сидить як криміналах, як злочинці. Нові арештування кождого дня. Хотять пострахом учинити наш нарід німим, спаралижувати увесь народний рух.

А по шпиталях невигоєні каліки-інваліди страждають... По під чужі плоти українські сиротки блудом ходять, попід хатами істоньки просять.

Далеко від рідної землі скитаються наші герої і з голоду та нуждн відбирають собі життя! Наші учені переносять крайню біду і не мають ні на хліб ні на ліки для себе і родин.

Український хлібороб обдертий данинами і рабунками ляцького салдацтва не всилі спомочи. Він сам ледви держить душу із тілом.

Та поміч мусить прийти від нас, з Америки.

Ту поміч ми подамо героїчному нашому народови, що поміжмо злиднів, не здався, а виповів смертельну боротьбу назинкам!

Заходами Українського Запомогового Комітету в Нью-Гейвен випрохалисьмо у місцевого американського уряду міста, що дозволено нам збирати публично жертви на поміч у страшім краю на день 9-го грудня с. р.

Дозвіл на „тег-дей" підписав мейор д. Давид Е. Фіцджеральд і ми маємо ще важне письмо вже у своїх руках.

Відзиваємося тепер до Сестер і Братів в Нью-Гейвен, Ансоні, Дербі, Сімор, Ногеток, Бріджпорт, Нью-Бріттен і взагалі в цілій нашій околиці: Поможіть!

Поможіть збирати ленти 9-го грудня!

Присилайте чим скоріше свої адреси і записуйтеся, що можете колектувату на „тег-дей".

Зголошуйтеся до секретара Запомогового Комітету К. Мапрушака, 50 Oak St., New Haven, Conn.

Заразом просимо добр. Калину, делегата на конгрес, щоби з'організував дівчат і хлопців з Ансонії і Дербі, щоби прибули до нас і помогли у збірці.

Не відмовтеж Українки і Українці нашій просьбі!

Пожертвуйте той оден день для сиріт, для калік, для бідного свого народу! Пожалійте нещасну Галичину, свою тісніцу батьківщину!

Яків Швець, голова
Н. Плугівський, скарбник
К. Марушак, писар

DETROIT, MICH.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Бр. сп. Із. Хрестителя, від. 292 У.Н.С.

— уряджує —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ 26. ПАДОЛИСТА 1922

в парафіяльній гали на Cicotte Ave.

Початок точно о годині 6-ій вечер.

Чистий дохід призначений на Нетайну Поміч Рідному Краєви, тож най не правне ані одного Українця на сім балю, бо се есть в загальну користь нас всіх. Зробите добре діло, бо можете своєй справі та гарно забавитеся. Пам'ятайте, що якраз пущанки і в понеділок вже пйст, то треба буде чекати як до Пордяну. Хто не прийде, той певно буде жалувать. Комітет постарався о добру музику, як також о смачні перекуски і добрі напитки. Приходіть всі. З братським привітом

72-74. КОМІТЕТ.

YONKERS, N. Y.

Укр. Спіл. тов. Дисенка в Йонкерс уряджує

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

в честь Тараса Шевченка

В НЕДІЛЮ, 26. ПАДОЛИСТА 1922

на Prospect Hall, 49 Buena Vista Ave.

Початок концерту о год. 4.30 вполудні.

По концерті бал до півночи.

Управительку хору М. Фатюк.

Проситься всіх Українців і Українок місцевих і околиці до численної участи. За добру забаву ручить

72,74 КОМІТЕТ.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

ДЛЯ БРАТА.

(Оповідання)

(Докінчення).

Але родичі крізь тую тінь смутку гляділи на доньку з любовю і з тим тихим вдоволенем, що нераз, моя на глум, оберне собі місце в такій крайне убогій хаті.

— Чого та лямпа якась темна? — озвався батько пішов, підтягнув трохи гніт і вирівняв лист. Донька подала крісло, що мало найсильніші ноги, подала окуляри, що все лежали на книжках на шафі, і старий почав читати.

Син писав:

„Мої Найдорожші Родичі і Ти Дорога Сестричко!

„Знаю, що листом своїм зроблю Вам велику приємність але прошу Вас, прочитайте до кінця і скажіть, чи я тут що винен. Як знаєте вчив я двох синів в одного вищого урядника і мав за те харч і мешкання.

„Зразу було мені у тих панів дуже ніяково, але потім я привик і тішився, що вжé сам собі даю раду і Вас, Мої Родичі, не потрібую обдирати з останнього крейцара. Та от склалося нещасте. Мені відобрали лекцію і, розуміється, відобрали станцію за те, що я сам читав і давав своїм ученикам читати заборонені книжки.

„Та не журіться, Мої Найдорожші! В тих книжках не було нічого поганого. То були наші українські книжки і в них писалося про наш нарід і про його злидні. Правда, що в тім нема нічого злого?.. Але мене за те вигнали з хати і добре, що не вигнали зі школи. Тепер я живу в одної вдови по возьнім від суду, за те вчу її сина, що хоч пильний, та з наукою якось собі не годен датиради, і дорікую пятку.

„Моя теперішня господиня дуже бідна. Нераз цілу ніч пере, або гладить біля, щоби на рано дістати гроші і купити страву: Мене дуже гризе, що досі не дав їй той пятки. А вона її так дуже потрібує! Я собі думав, що десь якусь лекцію дістану і зможу платити, а тут як з каменя трудно. Тому прошу вас, Мої Найдорожші Родичі, порадьтеся і поможіть мені. Я знаю що Ви самі не маєте з чого жити; знаю, що Тато тяжко працюють у школі, Мама в хаті і в школі, а Марійка помагає то Татові то Мамі, та ще і життя приймає, але прошу Вас, скажіть же, що мені почати? Може колись Бог позволить, я дібюся свого власного хліба, а тоді Вам поможу. Але тепер поможіть Ви мені і не гнівайтеся на мене, бо як самі бачите, я нічого не винен. Я Вас дуже люблю і ніколи не хотів би робити Вам ніякої прикрости

Ваш Володко.

П. С.

У нас від кількох днів позимніло. Я вже ходжу в двох сорочках, але зимно таке ідже, що чоловіка на скрізь переходить. Всі мої товариші понаїгали плащі. Може і я коли дістану яку лекцію, то й собі куплю плащ".

Старий скінчив. Замітку про плащ дочитав ледве чутним голосом і виняв табакерку. Ударив двічи в віко, підняв щипту до носа і в очах закрутилися слези. Але це — від табаки.

В тій хвилині і мати, що за вечір час читання слухала й щипав похилила свою голову над роботою. Донька на перемінну дивилася то на батька, то на маму, а вираз суму, що звичайно маловався в її очах, перейшов тепер на ціле обличчя, а з обличчя розлився по всій постаті. З родичів на доньку падали ще чорнійші, ще холоднійші, як звичайно, тіні.

Та як тут помогти?

Як може помогти бідному синові ще бідніший батько, старий сільський учитель, що вічно був „тимчасовим" і з двайцятьох рінських місячної платні годував себе, жінку й доньку, та ще посилав місячно два-три гульдени старший, заможній дочці, котру ті нужденні гульдени хоронили від моральних побоїв. Що могла помогти мати, та нещасліва жінка, що від досвіта до ночі товкла собою, та навіть не могла здійснити свого найгорячійшого бажання — купити дочці трохи білля на випадок, якби їй хто „трафився". Що вкінці могла помогти та бідна дівчина, що жила в тій тісній, душній атмосфері і процвітала серцем та вродою хиба на те, щоби раз-у-раз брати з села шиття, віддавати і знов брати шиття і віддавати і так дальше і дальше, з року в рік.. Що? З тим важким питанем вони лягали спати і вони томило їх цілісіку ніч. І цілу ніч виділи того бідного Володка, що його недобрі люди прогнали зі станції і загибли до якоїсь бідної вдови, яка сама не має що їсти.

Як йому зимно! — думала собі Марійка. — Що то дві сорочки? І трох за мало. Що плащ то плащ. А він і так, заки від'хав до школи, кашлав і був жовтий, як віск.

Марійці цілу ніч снилися блідо-жовті люди, одні в кількох плащах, а инші в сорочках. Той сон був дуже неспій і такий болючий, що вона збудилася ще заки засіріло.

Встала, і не надіваючи черевиків, пішла до скрині. Тихенько підняла віко і щось там довго шукала і перевертала. Потім виняла дещо і завязала в клунок. Клунок поставила на крісла, а сама пішла до кухні приладити снідання. Скрип дверий збудив маму. Протерла очі і перше, що побачила, був клунок. Лист син, недіспана ніч і отсей клунок — зложилися на якесь страшне питання, тим страшнійше, що в хаті було темно і лиш з вікна на долівку вдиралося блідо-сине світло. Перед ним незамітно втікали сумерки ночі і розлазилися по кутах. В міру того, як в хаті робилося яснійше, і в голові матери світало. А клунок, як стояв так стояв. Двері від кухні легенько відчинилися і увійшла Марійка. Була бліда, очі мала як звичайно сумні, лише коло уст появилися незначні тамдоси раси певної постано-

ROYAL MAIL

ВПРОСТ ДО ГАМБУРГА

Великий модерний трі-шрубовий корабель **"ORDUNA"**

відпливає 25. падолиста.

Се буде знамення їзда для тих, що хотять бути в старім краю нарід тижнів перед Рождеством. Всі кабіни для знамен. пасажирів.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.,

26 Broadway, New York

або місцевих агентів.

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанію книжок. Вони не жаліли гроша на піддержание своєї літератури, не жаліли часу на читание книжок, не дивились обоятно на просвітні потребн. Не диво отже, що й піднеслись висше від інших народів.

Ми треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На ситі красше стане, коли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо той один буде мусів другого рівно наганяти. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свободи" (Українського Народного Союза) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основання. Нехайже і на цалле Українці поспирають її і замовляють книжки від того найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Канаді.

НАЙНОВІЙШІ КНИЖКИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ:

Байки Івана А. Крилова в перспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями 20

Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями 20

Борці за правду, історичне оповіданя А. Кащенка, видання 4-те ..... п 45

Відродженне, роман в 3-ох частях, гр. Льва Н. Толстоя (переклав В. Сімович) 2.25

Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видание з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75

Голем, оповіданне, Г. Майринка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі 150

Данісе, повість Осипа Маковея, друге справлене видание, брош. 1.00, опр. 1.25

Заїда Бернс, образ громадського життя Каролінської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брош. 1.25, опр. 1.50

Земля, повість Ольги Кобилянської, брош. 1.75, опр..... 2.00

З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листе" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брош. 2.75, в полот. оправі 3.40

І Дніпра на Дунай, оповідання для нацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те.. 40

З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся 60

Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) 1.50

Історія Греції та Риму для школи й самонауки, в 46 малюнках й 3 картами, написав М. О. Ковалевський 65

Історія української громади в Раштаті, нап. Омеляна Терлецького, в ілюстраціями 1.75

Казки братів Грімм, з передньм словом, портретом автора і малюнками в тексті 20

Казки братів Грімм в чотирох томах з 180 малюнками, томах з 180 малюнками, том І. 60

Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) 60

Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, брош. 1.25, опр. 150

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кожний замовляючий книжки повинен виразно вписати всі титули книжок, які йому подобаються обчислити загальну належність за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий мані-ордер на ім. яке подано у поніжній адресі:

„SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N. J.

Каждий, хто замовить найменьше на 5 дол., дістане з поданих ним четвертину (25%) опусту.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНІЙШИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мані-ордер на ім. яке подано у поніжній адресі:

„SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N. J.

ФАРМИ!

ДО ФАРМЕРІВ!

Пошукую фарми, невелікої, з малим або добрим домом, недалеко міського, не дальше 100 миль від Нью Порку, з стаком або без. Голосність до: **John Kozytko, 316 E. 5th Street, New York City.** 71-72

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ закладається о Melin, N. J. Вже 70 фамілій мешкають там. Компанія побудувала для них доми, після їх власного вибору, о поверх 100 фамілій дешево. Місце о тім, що компанія побудує ім доми на весні. Тепер є найвідповіднійший час забрати собі добре місце під будову. Школа, церква, штори на місці. 45 мінут їзди з Нью Порку. Льохи копають від 200—350 долярів. Вода, газ, електрика на місці. Пишіть до: 70-78

P. HRYHORAK, Melin, N. J.

ЯЗИК І НЕЩАСНІ СЛУЧАЇ.

Неузмінне читати і неможливість розуміти по англійськи часто перелякують імігранти своїм життем. У своїм посіданю вічний директор металево-промисловоє бюра в Злучених Державах Г. Мансінг говорить, що число нещасних случаїв між українськими імігрантами значно більше, як між иншими нациями. Дїе сї се тому, що українські імігранти не хотять читати по англійськи вивішених осторог, не розуміють розпоряжень компаній і формана і тому є великого більшого числа небезпеку.

Ніша школа дає кождому можність научитися англійської мови у себе дома в протягу трьох місяців і в той спосіб забезпечитися проти нещасних случаїв. Пробну лекцію і подробиці висилаєся по одержанню 10 центів грішми або маркамі, можна також канадійськими. Адресувати:

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,

Dept. 46. 525 W. 47th St., New York. 72,73,75

HIPPODROME

43-ST. STREET and 6-th AVENUE.

ЛІПШІ ЧАСИ найбільша виставa в світі

Богато українських артистів

Для разу ленно: 2.15 і 8.15

Ціни: 50 цент. до $1.50

САНІТАРІЯ МІДУ

Мущини хороніть себе перед всіма застарілими хоробами уживайте завсігди

SANYKIT

(Sanitary Kit)

Французький хороший Рунда 38 ft. KIT (4's) SI

У всіх аптиках або **San-Y-Kit Co.,** 92 Beekman St., New York.

КАТАР МІХУРА

НОВИНКИ! НОВИНКИ!

ПЕРША УКРАЇНСЬКА АГЕНЦІЯ В АЛЕНТАВН, ПА.

Українці! Коли хочете купити шифкарту, дім, лоту або фарму, прошу удатись до:

HARRY PYPIUK,

611 Ridge Avenue, Allentown, Pa.

Bell Tel. 835-J

НЕ ТЕРПІТЬ ВІД

ревматизму, невральгії, суставових болів, болі в грудях, мускулах.

Натріть трошки

PAIN-EXPELLER

болячі місця аж доки не почуєте теплоти в шкірі— а лагідна пожадана підльга скоро прийде. Приявіть Pain-Expeller має АНКОР торговельну марку.

ЗНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТИК

ДР. ГРИГОРІЙ СОЛТИС

Слабі люди, не терпіть на свою недугу. Хиропрактика есть натуральна метода, без ножа і медицин Вас вилічить Годзини 10—12, 2—6, в понед., середи і суботи до 8. в вечір. В Недїлю 10—12 рано. 207—2nd Avenue, corner 13th Street, New York City. Tel. Stuyvesant 7048.

NORTH GERMAN LLOYD

Двоє-шрубові кораблї

ДО СХІД. ГАЛИЧИНИ

в кабінах від $ 5 вислане з NEW YORK — BREMEN

Кораблї відходять кождої другої середи.

Богато вайшої третої класи приспособлена для вигоди.

Знамените куханя, вигідні зимнені кабіни для 2, 4 або 6 осіб.

По дальші інформації удавайтеся до будь котрого місцевого агента або до:

NORTH GERMAN LLOYD

1416 Pearl St., New York

ЗРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ ЛЮДИНИ, котрі слабували на катар і течу міхура, з чого походять ріжні болї, виганяне волосся, шум, гомін, болї головні, жолудка, кишок, затвердіне і т. п. Если знайдеться такий чоловік і зістав вилічений з сеї хороби через доброго доктора, а подасть мені точно про того доктора, дістане нагороду. Адрес: **Wasil Rewaga, Box 93, East Douglas, Mass.** 72-73

Пошукую ЮЛІЯНА МІСЕВИЧА, походячого зі Струтина в Канаді від ч. 280 Royzze Ave, Winnipeg, Manitoba, Canada, як також і кравців. Прошу ласкаво зголоситись листовно на мій ресу: **Luka Samborsky, Box 457, Woonsocket, R. I.** 72-73

Nicholas Marlischowyk, Gelsenkirchen i/w Litzowallee, 214 Germany, пошукує **Андрея Мартішовка і Семена Ахлюшовка**, з котрі з ними жили або вчили ся. Знає ще дальші дати о собі знати. 71-72.

ХТО ХОЧЕ ЗАРОБИТИ найменьше на 5 до 10 долярів кождого вечера з вільні від роботи час, нехай голоситься особисто або листово до: **Economy Brass Foundry, 2122 W. Superior St., Chicago, Ill.** 71-72

МАЮ ЧЕРЕВИКИ своєї роботи на продаж для таких, котрі правують в тартаках, шіп-ярдах, а найвисше в фабриках. Також маю і ніченські вики. Хтобн хотів замовити, то прошу подати докладний нумер черевиків. Колибн хто замовив черевики, а чоботи не сподобались, то гроші будуть звернені вам назад. Ціна черевиків $5.50, а ніч черевиків $4.50. Всі оприси будуть вислані на С. О. Д. Адрес: **Jos. Kuzmicki, 206 N. Main St., Woonsocket, R. I.**

НОВЕ ПІРА ДО ЛІЖОК

Приготуйтесь тепер на зиму. Пишіть себе по безплатну книжку нових дешевості книжку пів санітарні пірині ліжка, подушки і пірє. Наші фабрикові ціни суть дуже дешеві. Десять денна безплатна проба і ми платимо пересилку. Вдоволені клієнти в сьо з а. Пришліть себе сьогодня по безплатну книжку і оказове пірє. **AMERICAN FEATHER & PILLOW CO.,**

Desk F15, Nashville, Tenn.

ДАРОМ ТЕРПЛЯЧИМ НА ПРОПУКЛИНУ

Plapao на пробу і книжку про пропуклину цілком безплатно.

СТУАРТА PLAPAOPAS є чимось дивним від часа. Є се медичний збірник, який пропонує ліки на пропуклину, сильно державти внутрішности в купі. —Нема пасків, спружин або брячок. Тому не відсувається, не тре тьма і не спричиняє ніяких болів. Тому особ ячилев в хаті успішно, не опускаючи денної праці і успіх був навіть в найгрішних випадках. Мягкий гей ласкавий, легкий до уживання, не дорогий, нагороджений золотим медалем і першою нагородою. Процедура лічення натуральна, послідовно, нас статься непотрібним. Удовільнює чи ні готовимо, посилаючи Вам пробну Plapao, цілковито ДАРОМ. Напишіть свое назвисько і адресу на купоні і вишліть сьогодня днесь.

PLAPAO LABORATORIES

3071 Stuart Bldg. St. Louis, Mo.

Імя і назвисько.....

Адреса .....

Відворотна почта принесе Вам пробку PLAPAO безплатно.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Годзина приймання: від 9. рано до 9. вечер, в неділї до 4. пополудни.

111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціялист зі старого краю. Лічить всякі недуги мущин і женщин, внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає вказівки безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304—2nd AVENUE,

межи 17-ою а 18-ою улицею

NEW YORK, N. Y.

Годзини офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і внутрішніх недуг, виспання черви, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги. Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16St., NEW YORK

Межи 4th Ave. а Irving Place.

Годзини від 9. рано до 8. вечер.

В неділї від 9. рано до 4. попол.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА

Українські Погребники

Без рікниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, ми забезпечимо до МУЗИКИ з вроздільо трупи.

3251 W. CHICAGO AVE.

Tel. Seeley 4252 I West 4557

РЯБКО І БРИСЬКО.

(Байка).

Рябко у бідного господаря служив,
Та мав у нього долю невіславну:
За вірну службу має лиху поживу,
Що ледви на ногах із голоду ходив.
За те Брисько, що був на службі в пана,
Що йна від рана [ів,
До вечера, смачні справи завдав
І ліжа у житню ні раз не зазнав.
Геть Рябку, так сказав Брисько до [бідного раз,
Покинь господаря свойого,
А приставай до нас!
Тут у дворі зазнаєш щастя много,
Забудеш про біду свою,
Тут відпасешся, наберешся оглади,
Послухай моєї ради...
Ось глянь, в яких достатках я живу!
На се Рябко сказав:
„Спасибі за пораду, друже,
Но коритати з ней я не дуже
Спішусь. Хоч я би загибав
Із голоду, то не покину
Господаря своїбого і кгіпину
Нійко до смерні стоювати му
І вірним буду все йому.
Тут уродися я
І тут на обійсто родинних смерть моя,
Кеи я небожитель англійське.
А тут мені і в горю найміліше.

П. Ш.